

Zašto baš ovako?

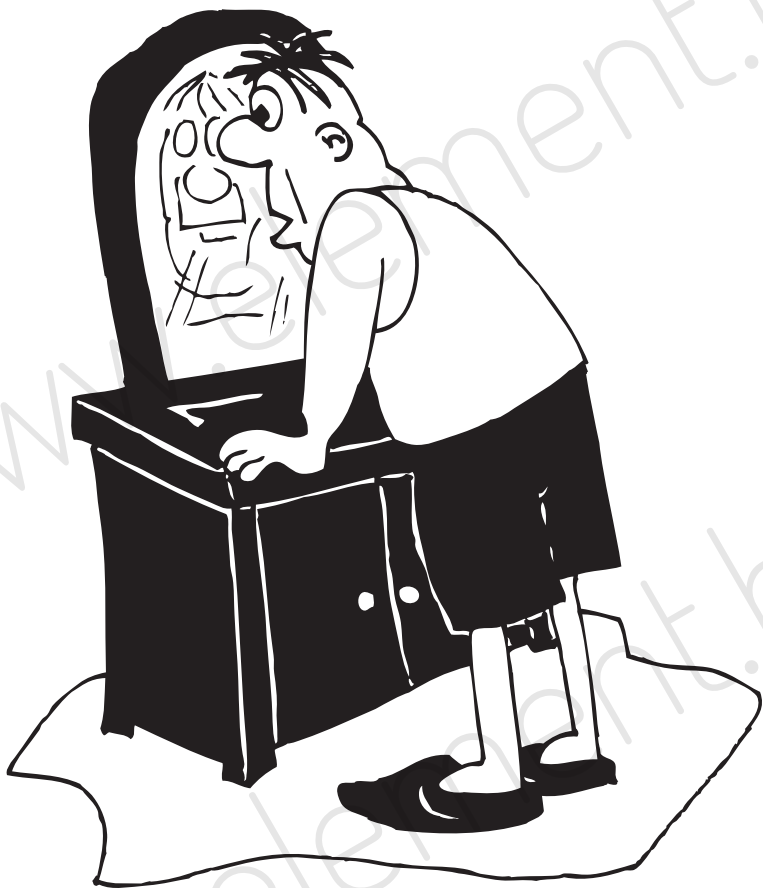
Možda će se neki čitatelj pitati zašto se u priručniku naziva "Kako pomoći djetetu da (p)ostane kreativno i da se izražava jezikom umjetnosti", toliko bavimo slobodom i odgovornošću odraslih osoba.

To činimo kako bismo ukazali na važnost osvještavanja vlastitog ponašanja svih odraslih osoba koji se bave djecom. Jer, na djecu utječemo ne samo onim što znamo i namjeravamo za njih ili (s) njima učiniti, nego (barem jednako toliko) i onim kakvi smo sami po sebi. Kroz druženje s kvalitetnom odraslom osobom, koja ga čak i nema namjeru odgajati, dijete već mnogo dobiva. Često i više nego kroz druženje s odraslom osobom koja ga namjerava odgajati, a sama nije dobro "posložena", na svojoj odrasloj razini.

Neslobodna i neodgovorna odrasla osoba, teško će naučiti dijete kako da ono to postane. Možda bi bilo dobro da svatko od nas, tko se na ovaj ili onaj način bavi djecom, najprije stane pred ogledalo, pogleda duboko unutra i prisjeti se poznatih stihova¹:

1 Michael Jackson, *Man in the Mirror*, 1988.

*I'm Starting With The
Man In The Mirror
I'm Asking Him To
Change His Way
And No Message Could Have
Been Any Clearer
If You Wanna Make The World
A Better Place
Take A Look At
Yourself, And Then Make A Change.*

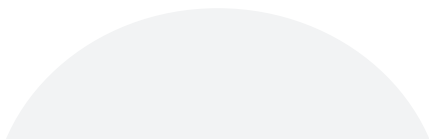

*"Cccc... izgleda da se ovo ogledalo
pokvarilo?!"*

www.element.hr

www.element.hr

1.

Kreativnost

1.1. Što je kreativnost?

“Kreativnost je ptica u letu koju je teško uhvatiti, a kad je uhvatiš, i nije više ptica, jer je zaustavljena u letu.”

Danica Nola²

Pojam kreativnost uobičajeno podrazumijeva stvaranje nečeg novog. No, nije ga moguće jednoznačno odrediti – u psihološkoj literaturi postoji više od 60 različitih definicija kreativnosti. Možemo reći da je riječ o mentalnom procesu koji uključuje stvaranje nekih novih ideja i pojmova, novih rješenja problema te stvaranje novih veza između postojećih ideja ili pojmova. Kreativnost je kombinacija motivacije, otvorenosti/fleksibilnosti, znatiželje i autonomije kao i kreativnog mišljenja čovjeka³.

2 Nola, 1987.

3 Mitchell, prema Jackman, 2012.

Kreativnost dolazi iz latinske riječi *creatus*, što doslovno znači “koji je narastao”, tj. koji je kreiran ili stvoren. Naime, kreativnost uvijek sadržava originalnost, tj. nešto novo, neuobičajeno i nekorišteno na dotad poznati način. Sve-demo li sva određenja kreativnosti pod “zajednički nazivnik”, dobivamo stalne odrednice kreativnosti:

- stvaranje ili predlaganje nečeg djelomično ili sasvim novog
- stvaranje postojećeg predmeta s novim svojstvima ili karakteristikama
- zamišljanje novih mogućnosti koje još uvijek nitko nije osmislio
- gledanje ili izvođenje nečeg na sasvim drukčiji način od onog načina koji se prije smatrao normalnim ili mogućim i slično.

Kreativnost se ponekad (u popularnoj psihologiji) povezuje s “desnom stranom mozga”. Osim za kreativnost, “desna strana mozga” zadužena je za intuiciju, osjećaje, fantaziju, simbole i sintezu, dok se “lijeva” bavi činjenicama, logikom, detaljima, znanjem, spoznajom i analizom.

Iako se najčešće povezuje s umjetnošću i književnošću, kreativnost je važna i u drugim poslovima poput ekonomije, građevinarstva, arhitekture i dizajna. Posve je jasno kako bez kreativnosti, znanost i obrazovanje ne bi bilo moguće ni zamisliti.

No, ona se koristi i u “običnom životu”, u svakodnevnom obavljanju različitih aktivnosti. Naravno, neki je koriste više, a drugi manje – kao i sve ostalo.

I napokon, neki smatraju kako je kreativnost osobina s kojom se rađamo, a drugi kako ju je moguće naknadno razviti. Ili barem sačuvati ono što nam je rođenjem dano.

Kreativnost je važna u svim zanimanjima. Bez kreativnosti, znanost i obrazovanje nije moguće ni zamisliti.

1.2. Kako je morski lav ušao u povijest?

Nedvojbeno su ljudi kreativnost iskazivali dok su još živjeli u pećinama. Jer, ona je bila nužna kako bi uopće preživjeli. Kako u to vrijeme nisu postojale trgovine (čak ni male, a kamoli veliki trgovački centri), čovjekov je davni predak, kako bi prehranio sebe i svoju obitelj, morao sam uloviti hranu. Često je to radio bez ikakva oružja i dodatne opreme. (Doduše, kako bi preživio i nahranio svoju obitelj, i današnji čovjek treba imati poprilično kreativnosti, iako postoje trgovački centri i trgovine s lovačkom opremom.)

No, u dalekoj se povijesti nije sva kreativnost trošila samo na egzistencijalna pitanja (ni danas se na egzistenciju ne troši baš sva kreativnost).

Već u ono davno vrijeme, ljudi (tj. praljudi) su se imali potrebu kreativno izražavati, i to na različite umjetničke načine (samo u to vrijeme još nisu "izumili" umjetnost, pa nisu ni znali da se umjetnički izražavaju). To su obično činili u spiljama, koje su im se činile nekako prikladnim za slikanje, a odmah su služile i kao izložbeni prostor (pa svoje radove poslije nisu morali prenositi u galeriju, koju uostalom, još nisu ni izumili).

Tako su u španjolskim špiljama Nerja (u Costa del Solu blizu Malage) pronađene slike za koje se vjeruje da su najstariji umjetnički trag, star oko 42 000 godine⁴. Na njima su prikazani morski lavovi, postavši time najstarije svjedočanstvo umjetničkih sklonosti pračovjeka, točnije neandertalaca.

No, ipak su najpoznatije umjetnine iz onoga doba, crteži tj. slike iz špilje Altamira u Španjolskoj, koji uglavnom prikazuju bizone i druge divlje sisavce. Altamiru su posjetili mnogi umjetnici, a nakon svog posjeta Picasso je navodno rekao: "*Poslije Altamire, sve je dekadencija*".

Ljudi su kreativnost iskazivali još dok su živjeli u pećinama. Ona je bila nužna kako bi uopće preživjeli.

⁴ http://www.hrt.hr/index.php?id=vijesti-clanak&tx_ttnews%5Btt_news%5D=152227&cHash=1bc1578dd6

"Poslije Altamire, sve je dekadencija"

Pablo Picasso⁵

⁵ <http://www.arte-coa.pt/index.php?Language=en&Page=Saberes&ubPage=ComunicacaoELinguagemArte&Slide=172>

*“Oprostite... ‘se tu daje izložba
s bizonima i veprovima?”*

*“Da, izvolite... ali molim vas da
koplje odložite u garderobi!”*

Najkreativniji ljudi na svijetu⁶

Ovo je lista 10 osoba koje su 2009. godine proglašene poslovno najkreativnijima:

- 1. Jonathan Ive**, 42-ogodišnji potpredsjednik dizajna u *Appleu*. Izmislio je *iMac*, obitelj računala koje proizvodi *Apple*.
- 2. Melinda Gates**, 45 godina, upraviteljica zaklade "Melinda i Bill Gates". To je najveća zaklada na svijetu koja brine za zdravlje i obrazovanje siromašnih.
- 3. Shai Agassi**, 41 godina, izvršni direktor *Better Placea*, kompanije koja želi smanjiti svjetsku ovisnost o nafti. Međutim, kako to učiniti bez pomoći vlade, bez novih otkrića na tom području, a prije nego što uništimo planet? Agassi kaže – električni automobili.
- 4. Reed Hastings**, 49 godina, izvršni direktor *Netflixa*. To je američki davatelj usluga za internet i televiziju na zahtjev korisnika. O uspješnosti dovoljno govori podatak da su se dionice *Netflixa* udvostručile u posljednjih šest mjeseci.
- 5. Rich Ross**, predsjednik *Disney Channela*, američke osnovne kableske i televizijske grupacije s

6 <http://www.fastcompany.com/>

preko 100 kanala u 163 zemlje i na 32 jezika. Ross je tv sadržaj *Disney Channela* prebacio i na radio, mobitele i *online*.

6. **Sandy Bocdecker**, 56 godina, dopredsjednik *Nikea*, otkrio *Flywire* tehnologiju s pomoću koje je osmislio najlakše tenisice ikad.
7. **Tero Ojanpera**, izvršni direktor *Nokije*. Izmislio je Ovi – *online* trgovinu s aplikacijama za *Nokijine* telefone.
8. **Michele Ganeless**, predsjednica *Comedy Centrala*. Pokrenula je *web*–stranice sa svim emisijama *Comedy Centrala*, kao i mrežne stanice *jokes.com* s najvećom internetskom arhivom *stand-up* komedije.
9. **Jon Rubinstein**, izvršni direktor *Palm*a. Pomogao je u razvoju *iPoda*, *iMaca*, *iBooka*, a potom je u *Palmu* napravio prvi pametni telefon s ekranom na dodir.
10. **James Schamus**, 49 godina, suosnivač *Focus Featuresa*. Vrlo ugledan scenarist, profesor na katedri za film na *Columbia University* i ponekad skladatelj. Poznat je po odvažnim projektima poput *Tigar i zmaj*, *Ledena oluja*, *Izgubljeni u prijevodu*, *Planina Brokeback* i *Milk*.